

กลไกป้องกันการทุจริตของภาคประชาชน ผ่านการสอดส่องและเสนอแนะ*

MECHANISMS TO PREVENT CORRUPTION OF THE PEOPLE'S SECTOR THROUGH SURVEILLANCE AND RECOMMENDATIONS

จิรวัดน์ วัฒนธนาม

Jirawat Watthanathanom

วีรนุช พรหมจักร

Weeranuch Promjuk

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Mahamakut Buddhist University Silanchang Campus, Thailand

E-mail: weranuch13032525@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและอธิบายกลไกป้องกันการทุจริตของภาคประชาชน ผ่านการสอดส่องและเสนอแนะ ซึ่งกลไกดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของหลักธรรมาภิบาล เป็นการป้องกันมิให้สังคมไทยเกิดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันอันจะส่งผลกระทบต่อทุกด้านของประเทศ และการสร้างกลไกป้องกันการทุจริตในภาคประชาชนผ่านการสอดส่องและเสนอแนะนั้นเป็นบทบาทที่สำคัญของคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด ที่มีภารกิจอำนาจหน้าที่ในการสอดส่องและให้ข้อเสนอแนะ แก่หน่วยงานของรัฐตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ใช้ธรรมาภิบาลกลายให้เป็นกลยุทธ์ หลักการ แนวความคิด และแนวปฏิบัติในการบริหารงานในหน่วยงาน เพื่อจะช่วยป้องกันปัญหาการทุจริตได้ในระยะยาว อีกทั้งป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่กระทำความผิด รวมถึงเกิดความละอายที่จะกระทำความผิดเปรียบเสมือนการทำแนวกันไฟ ก่อนเกิดไฟไหม้ อันจะก่อให้เกิดความเสียหายในระยะยาว ดังนั้นจึงมุ่งที่จะนำเสนอถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันโดยใช้แนวทางในการสอดส่อง และเสนอแนะแนวทางป้องกัน และแก้ไขการทุจริต โดยนำหลักธรร

* Received 25 August 2022; Revised 31 October 2022; Accepted 31 October 2022

มาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับแนวทางการป้องกัน ป้องปราม แก้ปัญหาแบบบูรณาการรวมถึงการ
ป้องกันการทุจริตอันจะเกิดประโยชน์สังคมไทยต่อไป

คำสำคัญ : การป้องกันปรามการทุจริต; การสอดส่องและเสนอแนะ

Abstract

This article aims to study and explain mechanisms to prevent corruption in the public sector. through surveillance and recommendations This mechanism is part of the good governance. This is to prevent Thai society from encountering corruption that will affect all aspects of the country. And the creation of anti-corruption mechanisms in the public sector through surveillance and recommendations is an important role of the Provincial Governance Committee. with the task of monitoring and giving recommendations to government agencies as well as government officials to use good governance methods Use good governance to become strategies, principles, concepts and practices in the management of the organization. in order to help prevent corruption problems in the long run It also prevents officials from committing crimes. including embarrassment to commit wrongdoing It is like making a fire barrier. before a fire that will cause long-term damage Therefore, it aims to present the importance of public participation in the prevention of surveillance by means of surveillance. and recommend preventive measures and fix corruption by applying the principles of good governance to the prevention, prevention, and integrated solutions, including the prevention of corruption, which will further benefit Thai society.

Keywords: Mechanisms to Prevent Corruption, Surveillance and Recommendations

บทนำ

กลไกป้องกันปรามการทุจริตของภาคประชาชน ผ่านการสอดส่องและเสนอแนะ เป็นแนวทางหรือมาตรการแก้ไขปัญหาการป้องกันการทุจริตในสังคมไทย นอกจากการใช้มาตรการทางด้านกฎหมายในการปราบปรามแล้ว ควรนำหลักการบริหารจัดการบ้านที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด จึงจะต้องมีการสร้างเครื่องหมายแห่งความดีให้เกิดขึ้นกับตัวเองและสังคม เช่น หลักคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นเครื่องหมายแห่งความดี มีจิตสำนึกที่ดี ซึ่งเป็นแนวทางแก้ไขและปราบปรามการทุจริตในองค์กรภาครัฐเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นในอนาคต รัฐบาลได้เห็นถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาการทุจริต ซึ่งได้กำหนดเป็นวาระแห่งชาติ

ประเทศไทยมีหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และ กรมสอบสวนคดีพิเศษแห่งราชอาณาจักรไทย (DSI) ทั้ง 4 หน่วยงานมีบทบาท ภารกิจ และอำนาจหน้าที่ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่แตกต่างกันไป เดิมเป็นการทำงานที่ต่างคนต่างทำหน้าที่ของตนเอง จนเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2557 คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีคำสั่ง ที่ 69/2557 เรื่อง มาตรการป้องกัน และแก้ไข ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ข้อ 1 กำหนดว่า “ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ กำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ในส่วน ราชการ และหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริม การมีส่วนร่วมจาก ทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวังเพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริต ประพฤติมิชอบได้” ประกอบกับ นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายรัฐบาลต่อสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 โดยนโยบาย ข้อ 10 ด้านการส่งเสริมการบริหารราชการ แผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และการป้องกันปราบปรามการทุจริตและ ประพฤติมิชอบในภาครัฐได้ กำหนดสาระสำคัญในข้อ 10.7 ว่า “ส่งเสริม และสนับสนุนภาคีองค์กรภาคเอกชน และ เครือข่ายต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสอดส่อง เฝ้าระวัง ตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือต่อต้านการ

ทุจริตและ ประพฤติมิชอบ ทั้งจะวางมาตรการคุ้มครองพยานและผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินคดีทุจริต และประพฤติ มิชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ถูกแทรกแซงหรือขัดขวาง” และได้มีการประชุมได้พิจารณาแนวทางในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานแล้ว เห็นชอบให้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) การปฏิบัติงานร่วมกันในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการทุจริต ประพฤติมิชอบ โดยมอบหมายให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จัดทำร่างข้อตกลง (MOU) และแจ้งให้ หน่วยงานทั้ง 4 หน่วยงาน พิจารณาเพื่อให้ความเห็นชอบ ต่อมาในคราวประชุมเพื่อพิจารณาร่างบันทึก ข้อตกลงดังกล่าว ระหว่างคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดโดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และ กรมสอบสวนคดีพิเศษแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 29 มกราคม 2558 เวลา 09.30 น. ณ ห้องประชุมอรรถไกรวัลลภ ที่ประชุมได้เห็นชอบให้มีเนื้อหาในบันทึกข้อตกลง เป็น 3 ด้าน ได้แก่ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ การป้องปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ และการปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ (ส่วนบริหารงานคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด สำนักตรวจราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, 2564)

จะเห็นได้ว่า มีการกำหนดกลไกป้องปรามการทุจริตขึ้น เป็นหนึ่งในสามด้านที่เป็นผลจากการประชุมดังกล่าวข้างต้น ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ที่เห็นได้ชัดเจนจากบทบาทองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการสอดส่องและให้ข้อเสนอแนะ แก่หน่วยงานของรัฐตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การสอดส่องและให้ข้อเสนอแนะที่เรียกว่า คณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด (ก.ธ.จ.) ถือกลไกป้องปรามการทุจริต โดยจะทำงานร่วมกับ 4 หน่วยงานที่มาทำบันทึกข้อตกลง (MOU) การปฏิบัติงานร่วมกันในการป้องกัน ป้องปราม และปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบต่อไป

กลไกป้องปรามการทุจริตของภาคประชาชน ผ่านการสอดส่องและเสนอแนะ

กลไกป้องปรามการทุจริตของภาคประชาชน ผ่านการสอดส่องและเสนอแนะ มีสองความหมายได้แก่ คำว่า”สอดส่อง”หมายถึง การเอาใจใส่ดูแล การตรวจตราโดยทั่วไป การ

สังเกตเหตุการณ์ การเฝ้ามองดู เป็นกลไกที่สำคัญของบทความนี้ ที่มีส่วนสำคัญในโลกใบนี้ ปราบการทุจริต เป็นคำใหม่ที่น่าสนใจ จากเดิมส่วนใหญ่จะมุ่งเน้น คำว่า ป้องกัน ในการ คาดหวังที่จะนำมาตราการป้องกันมาเป็นมาตรการแรก ๆ ในการป้องกันการทุจริต ไม่ว่าจะเป็น การส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างค่านิยม การปลูกจิตสำนึก และการปรับทัศนคติ ของคนใน สังคมให้ถูกต้องในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต และต่อต้านการทุจริตประพฤตินิยมชอบ หลักจากที่นำ กลไกการดังกล่าวมาใช้ได้ระยะเวลาหนึ่งกลับพบช่องโหว่ของมาตรการในการป้องกัน ทำให้ การใช้มาตรการป้องกันอาจไม่เพียงพอต่อการควบคุมป้องกันการทุจริตได้ เหตุเพราะกว่าจะรู้ ถึงการทุจริต ก็เกิดความเสียหายเสียแล้ว ทำให้ประชาชนในพื้นที่เสียประโยชน์ในการพัฒนา เพราะเกิดการทุจริต หรือการพัฒนาได้ไม่เต็มที่ ตามที่ควรจะเป็น จึงเป็นสิ่งที่ภาคประชาชน ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการ ดูแลพื้นที่ ดูแลประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการต่าง ๆ ที่เข้า มาพัฒนาในพื้นที่ของตน การสอดส่องของตัวแทนภาคประชาชน ที่เห็นเด่นชัดยกตัวอย่างการ ทำงานของคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด ที่มีภารกิจ มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ในการ สอดส่องและให้ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่รัฐ ให้ใช้การบริการกิจการ บ้านเมืองที่ดี เป็นกระบวนการที่มาปิดช่องโหว่ของกลไกการป้องกันการทุจริต โดยเข้ามาเป็น องค์กรที่ทำหน้าที่ป้องปราม สอดส่อง มิให้เกิดการทุจริตจนเกิดความเสียหาย หรือการพัฒนาได้ไม่ เต็มที่ ในการปฏิบัติหน้าที่เมื่อภาคประชาชนพบเจอสิ่งบอกเหตุ ที่คาดว่าอาจจะไม่ถูกต้องหรือ จะนำไปสู่การทุจริต ก็จะเข้าไปสอดส่องดูแล และให้ข้อเสนอแนะในการทำงานให้ถูกต้อง ผ่าน การรายงานหน่วยงานให้ทราบปัญหาแต่เนิ่น ๆ และหาแนวทางในการป้องปรามต่อไป จาก ประสบการณ์ปฏิบัติหน้าที่ของผู้เขียนในคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดหลายสมัย โดยเป็น การมีส่วนร่วมของในนามภาคเอกชน พบเห็นการทำงานของคณะกรรมการภาคประชาชนส่วน อื่น เช่น ภาคประชาสังคม ที่เป็นตัวแทนประชาชน ตามพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัด ด้วยการเป็น เจ้าของพื้นที่ ย่อมเข้าใจพื้นที่มากกว่าคนอื่น ทราบปัญหา อุปสรรค ความต้องการของคนใน พื้นที่เป็นอย่างดี และย่อมผลักดันดูแลผลประโยชน์ที่จะเกิดจากการพัฒนาตามโครงการที่ เกิดขึ้นเป็นอย่างดี ไม่เพียงแต่จะดูแลพื้นที่ของตน ยังส่งผลต่อพื้นที่ข้างเคียง ที่จะได้รับอนิสต์ ของการทำหน้าที่นี้ ในการผลักดันโครงการในการพัฒนาต่อเนื่อง อันเป็นผลจากการสอดส่อง ของภาคประชาชน ย่อมเห็นอนาคตของพื้นที่ ในการที่จะพัฒนาต่อยอด และนำไปสู่ยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาพื้นที่ พื้นที่ใกล้เคียง นำไปสู่ยุทธศาสตร์การพัฒนาของอำเภอและจังหวัดใน

ภาพรวม เมื่อไม่มีช่องโหว่ในเกิดการทุจริต ประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ของงบประมาณ ก็จะนำมาสู่โครงการต่อยอดที่ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ การบูรณาการของหน่วยงานก็มีผลเช่นกัน ความพร้อมของหน่วยงาน มีความพร้อมไม่เท่ากันโดยเฉพาะหน่วยงานท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ บุคลากร เครื่องจักรอุปกรณ์ดำเนินการ ต้องมีการอาศัยการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่มีความพร้อมมากกว่า การประสานงานของคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด มีบทบาทเข้ามาประสานงาน ผ่านการเสนอแนะหน่วยงานในการของความช่วยเหลือ โดยอาศัยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดเป็นต้นเรื่องในการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ที่หยิบยกตัวอย่างข้างต้น เพื่อให้เห็นประโยชน์และความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน ข้อดีของการสอดส่องและเสนอแนะ ที่เป็นกลไกป้องปรามการทุจริตที่มาจากประสบการณ์การทำงานจริงของผู้เขียน เพื่อให้เห็นรายละเอียดกลไกการป้องปราม และการปราบปราม การทุจริต ประพฤติมิชอบ สามารถแยกรายละเอียดดังนี้

การป้องปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ เป็นส่วนหนึ่งของการสอดส่องการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐในจังหวัดให้ใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างค่านิยม การปลูกจิตสำนึก และการปรับทัศนคติของคนในสังคมให้ถูกต้องในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต และต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ
2. แลกเปลี่ยนความรู้ และข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับบทบาท การกิจและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในวงกว้าง เพื่อให้ประชาชนรับทราบ และร่วมกันสอดส่องดูแลการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ของหน่วยงาน ภาครัฐให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และบรรลุมิติวัตถุประสงค์ที่กำหนด (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546)

โดยการป้องปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ และการปราบปรามการทุจริต อาจจะมีลักษณะที่คล้ายกันจนเกิดความเข้าใจผิด และหลายครั้งที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเองเกิดความเข้าใจผิดจนทำ

ให้บางครั้งบทบาทหน้าที่คณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด ถูกมองว่าทำเกินอำนาจหน้าที่ ซึ่งแท้จริงแล้วมีรายละเอียดที่แตกต่างกันดังนี้

การป้องปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ

1. การให้ความรู้และสร้างทักษะในการไปติดตาม สอดส่อง หรือตรวจสอบแผนงาน/โครงการของหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งเรื่องร้องเรียน ตลอดจนการสังเกตการณ์ในเรื่องต่างๆ ที่สงสัยว่ามีการ กระทำความผิดหรือมีความไม่โปร่งใสในการดำเนินการ

2. การมีส่วนร่วมในการลงพื้นที่เพื่อสอดส่องหรือตรวจสอบแผนงาน/โครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนจากการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เฉพาะเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่

การปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ

1. สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบังคับใช้กฎหมายของแต่ละหน่วยงาน และการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน การเสนอตัวเป็นพยาน เป็นต้น

2. กรณีมีการสอดส่องหรือตรวจสอบพบว่าการละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หรือมีการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ หากพิจารณาแล้ว เห็นว่า การละเลยดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรหรือหน่วยงานใด ให้องค์กรหรือ หน่วยงานหรือคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดที่ได้รับเรื่องไว้ ส่งเรื่องให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ รับผิดชอบโดยเร็ว

3. การประสานงานและเครือข่าย ให้แต่งตั้งผู้ประสานงานเพื่อประสานข้อมูลปรึกษาหารือ และประสานการปฏิบัติงาน รวมทั้งการเป็นเครือข่ายร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ต่อการปฏิบัติงาน โดยกำหนดช่องทางในการติดต่อระหว่างหน่วยงานที่ชัดเจน (ส่วนบริหารงานคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด สำนักตรวจราชการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, 2562)

จะเห็นได้ว่าป้องปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ และการปราบปรามการทุจริต มีรายละเอียดที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนเพราะการป้องปรามการทุจริต เปรียบเสมือนแนวกันไฟเพื่อไม่ให้เกิดไฟไหม้ลุกลามเสียหาย แต่การปราบปรามการทุจริต เป็นการดับไฟเมื่อเกิดไฟไหม้แล้วนั่นเอง

หลักของการสอดส่องและเสนอแนะ

หลักของการสอดส่องและเสนอแนะมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ต่อขบวนการหรือขั้นตอนในการทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ตลอดจนงานที่ต้องร่วมกันทำ จะต้องไปตามหลักธรรมาภิบาล 6 ประการได้แก่

1. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ปฏิบัติตามกฎหมายกติกาอย่างเคร่งครัด เคารพ และปฏิบัติตามกติกา โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ และความยุติธรรมของประชาชน

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามสนับสนุนให้ประชาชนขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีระเบียบวินัย มีนิสัยการทำความดีที่ซื่อสัตย์จนกลายเป็นนิสัยของชาติ สามารถเห็นได้หลายด้าน เช่น มีเมตตาธรรม คือ การหวังให้ผู้อื่นมีความสุข มีคุณธรรม ทำสิ่งที่ถูกต้อง ครบถ้วนทุกขั้นตอน มีความกตัญญูและมีความคิดแทนคุณ การรู้จักความละเอียดและกลัวบาปเป็นคุณธรรมและช่วยยกระดับค่านิยมของตนให้สูงขึ้น เป็นที่เคารพนับถือของมวลชน

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ สามารถตรวจสอบทุกอย่างในที่ทำงาน ตอบทุกคำถามอย่างชัดเจนตามความรับผิดชอบ สิ่งนี้ตรงกันข้ามกับการทุจริต และการทุจริตโดยสิ้นเชิง

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหาร และการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน โดยพึงระลึกไว้ว่าตนเองเป็นสมาชิกของสถาบันฯ นอกเหนือจากงานในหน้าที่แล้ว กิจกรรมอื่นที่มีผลต่อสถาบันฯ จะต้องร่วมมือกัน อะไรที่ไม่ดีต้องทักท้วง

5. หลักความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การมีจิตสำนึกในหน้าที่ร่วมรับผิดชอบต่อสังคม สิทธิ และหน้าที่ ปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างตามหลักประชาธิปไตย ร่วมรับผิดชอบต่อผลงานที่ทำเอง ทำโดยกลุ่ม ทำในนามสถาบันฯ ถ้าดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ถ้าผิดพลาดบกพร่องต้องช่วยกันแก้ไขไม่วางเฉย

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผลผลิตสินค้าอย่างมีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก พัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ (นายพินิจ เชื้อแพ่ง, 2559 : 143-144)

จะเห็นได้ว่า การบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และที่สำคัญให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ

สรุป

หลังจากได้ทราบภาพรวมของกลไกต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการป้องกัน การป้องปราม การปราบปรามการทุจริต กลไกการป้องปรามของภาคประชาชน โดยการทำงานผ่านคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด ที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจเอกชน และยังเสริมด้วย สมาชิกสภาท้องถิ่นที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารด้วย ย่อมแสดงถึงเจตนารมณ์ที่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87 ในแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีบทบาท ภารกิจ และอำนาจหน้าที่สอดส่อง และให้ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่รัฐให้ใช้หลัก การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ผลของการทำหน้าที่ดังกล่าว ถือเป็นการป้องปรามหลังจากที่มีการป้องกันการทุจริตแล้วในขั้นต้น ขั้นตอนป้องปรามเป็นการเอาใจใส่ดูแล การตรวจตราโดยทั่วไป การสังเกตเหตุการณ์ การเฝ้ามองดู ตามความหมายของการสอดส่อง ภาคประชาชนสามารถสอดส่องงบประมาณโครงการต่าง ๆ ที่เข้ามาพัฒนาพื้นที่ของตนเอง ว่าได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์โครงการ มีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และมีความคุ้มค่าให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ถ้าพบข้อบกพร่องหรือมีการดำเนินการไม่เป็นไปตามงบประมาณ โครงการที่ได้รับมาหรือพบการทุจริต ก็สามารถให้ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานดังกล่าวให้ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง หรือส่งเรื่องให้หน่วยงานอื่นที่มีอำนาจหน้าที่เข้ามาตรวจสอบอย่างทันทั่วถึง ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่องบประมาณแผ่นดิน กระบวนการนี้เป็นการป้องปรามผ่านการสอดส่อง เฝ้าติดตาม เพื่อมิให้เกิดการทุจริต จากแนวความคิดข้างต้น ผู้เขียนสรุปได้ว่าหลักธรรมาภิบาลคือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเป็นหลักแนวคิดที่นำไปสู่การ

สอดส่อง และให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นการป้องปรามไม่ให้หน่วยงานของรัฐกระทำผิด จะกล่าวได้ว่าเป็นกลไกป้องปรามการทุจริตของภาคประชาชน ผ่านการสอดส่องและเสนอแนะนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

พินิจ เชื้อแพ่ง, (2559). การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. ใน การประชุมวิชาการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. (2565). เรียกใช้เมื่อ 25 สิงหาคม 2565 จาก

<http://www.phichit.go.th/phichit/index.php/2019-11-15-08-26-55>

สำนักตรวจราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, ส. (2562). คู่มือคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด (ก.ธ.จ.). กรุงเทพมหานคร: สำนักตรวจราชการ.